

Pilnveido regulējumu digitālās komercijas jomā

Avots: iTiesības

4.janvārī Valsts sekretāru sanāksmē izsludināti grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām" (Likums), ar kuriem precizēta struktūrvienības definīcija, kā arī noteikti papildu pienākumi informācijas atklāšanā digitālo pakalpojumu sniedzējiem.

Precizēta termina "struktūrvienība" definīcija

Likuma 1.panta 24.punktā noteikts, ka struktūrvienība ir juridiskās personas vai uz līguma vai norunas pamata izveidotu fizisko un juridisko personu grupu vai to pārstāvju (citas personas) teritoriāli nošķirta saimnieciska vienība, kuras atrašanās vietā tiek veikta saimnieciskā darbība Latvijas Republikā vai ārpus tās. Struktūrvienībai nav juridiskās personas statusa. **Par struktūrvienību uzskata arī tīmekļa vietni vai mobilo lietotni, kurā ir izvietotas preču vai pakalpojumu tirdzniecības un pasūtījumu pieņemšanas vai komplektēšanas sistēmas, pasūtījumu sistēma vai norēķinu sistēma.**

Informatīvās tīmekļa vietnes, kas neatbilst struktūrvienības definīcijai, bieži piedāvā izvietot reklāmas, tādējādi tīmekļa vietne arī tiek izmantota ienākumu gūšanai, t.i, saimnieciskajai darbībai.

Pienākums informēt VID par maksājumu kontiem ārvalstu maksājumu iestādē

Likuma 15.panta 3.daļas 9.punktā konkrētiem nodokļu maksātājiem uzlikts pienākums deklarēt VID ārvalstīs atvērto pieprasījuma noguldījumu kontus 30 dienu laikā pēc to atvēršanas.

No Kredītiestāžu likuma 1.panta 6.punktā un 67.panta 1.daļas 1.punktā noteiktā izriet, ka pieprasījuma noguldījuma konts ir naudas līdzekļu glabāšana kredītiestādes kontā noteiktu vai nenoteiktu laiku ar vai bez procentiem ar pienākumu izmaksāt pēc pieprasījuma.

VID regulāri saņem jautājumus par Likuma 15.panta 3.daļas 9.punkta piemērošanu dažādās maksājumu sistēmās atvērtajiem kontiem (piemēram, *Paysera* u.c.). Turklāt VID nodokļu maksātāju kontroles pasākumu laikā konstatē gadījumus, kad komersanti, kam dažādu iemeslu dēļ ir ierobežotas izmaksu operācijas kredītiestāžu norēķinu kontos, darījumiem ar šaubīgajiem darījuma partneriem izmanto maksājumu kontus maksājumu iestādēs un elektroniskās naudas iestādēs (piemēram, *Paysera* vai līdzīgās), turklāt šos kontus nedeklarē VID, norādot, ka maksājumu konti maksājumu iestādēs un elektroniskās naudas iestādēs neatbilst Likuma 15.panta 3.daļas 9.punkta prasībām, proti, tie nav kredītiestādēs atvērtie konti.

Ņemot vērā, ka maksājumu kontu ārvalsts maksājumu iestādē vai ārvalsts elektroniskās naudas iestādē saimnieciskās darbības veicējs var izmantot darījumu (arī nedeklarēto) nodrošināšanai, līdz ar to ārvalstīs atvērtie maksājumu konti ārvalsts maksājumu iestādē vai ārvalsts elektroniskās naudas iestādē būtu deklarējami VID.

Tādējādi nepieciešams veikt grozījumus Likuma 15.panta 3.daļas 9.punktā, precizējot redakciju tādējādi, lai iekļautu arī ārvalstu maksājumu iestādēs vai ārvalstu elektroniskās naudas iestādēs atvērto kontus.

Informācijas sniegšana par internetā veiktajiem darījumiem

Interneta sludinājumu ievietošanas, mobilās lietotnes un interneta vai tiešsaistes tirdzniecības vietas pakalpojumu sniedzēji

Likuma 15.panta 6.daļā noteikts, ka interneta sludinājumu ievietošanas pakalpojuma sniedzējam pēc VID pieprasījuma saņemšanas ir pienākums sniegt tā rīcībā esošo informāciju par nodokļu maksātājiem, kuri izmanto attiecīgos pakalpojumus. Šāds pienākums Likuma 15.panta 8.daļā noteikts arī mobilās lietotnes pakalpojumu sniedzējam un interneta vai tiešsaistes tirdzniecības vietas pakalpojumu sniedzējam, ar kura starpniecību nodokļu maksātāji piedāvā preces vai pakalpojumus.

Pakalpojuma sniedzēji nevar noteikt, kurš no sludinājuma ievietotājiem ir un kurš nav nodokļu maksātājs, tomēr to rīcībā ir informācija par izvietotajiem sludinājumiem un to ievietotājiem (iesniedzējiem). Līdz ar to ir nepieciešams precizēt Likuma 15.panta 6.daļā noteikto, nelietojot terminu "nodokļu maksātājs".

Savukārt, ievērojot apstākli, ka atsevišķos gadījumos informācijas pieprasīšana var tikt uzskatīta par administratīvo aktu Administratīvā procesa likuma izpratnē, lai nodrošinātu laicīgu informācijas nodošanu VID un nepieļautu situāciju, ka tiek kavēta nodokļu administrēšanai būtiskas informācijas nodošana VID, nepieciešams noteikt, ka VID informācijas pieprasījuma apstrīdēšana vai pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

Maksājumu pakalpojumi

Likuma 15.panta 7.daļā noteikts, ka maksājumu pakalpojumu sniedzējam pēc VID pieprasījuma saņemšanas ir pienākums sniegt informāciju par darījumiem, kas veikti, izmantojot šā maksājumu pakalpojumu sniedzēja pakalpojumus.

VID, piemērojot Likuma 15.panta 7.daļu, ir identificējis komersantus, kas veic maksājumu karšu darījumu apstrādi, bet neatbilst maksājumu pakalpojuma sniedzēja definīcijai Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likuma (MPENL) 1.panta 1.punkta un 27.panta izpratnē. Tāpat VID identificējis tehnisko pakalpojumu sniedzējus, kuru rīcībā ir informācija par darījumiem, kas veikti, izmantojot šā pakalpojumu sniedzēja pakalpojumus.

MPENL 1.panta 2.²punkta c) apakšpunktā noteikts, ka elektroniskā nauda ir elektroniskā ierīcē (viedkartē vai datora atmiņā) glabāta monetārā vērtība, kura izmantojama kā maksāšanas līdzeklis un ko pieņem fiziskā vai juridiskā persona, kas nav elektroniskās naudas emitents.

Turklāt aizvien vairāk komersantu izvēlas veikt norēķinus elektroniskajā naudā, savukārt VID nav iespējams iegūt informāciju no MPENL 1.panta 2.¹punktā minētajām elektroniskās naudas iestādēm par to rīcībā esošajiem vai glabātajiem cita nodokļu maksātāja saimnieciskās darbības datiem. VID rīcībā esošie dati liecina, ka komersantu norēķini elektroniskajā naudā nereti liecina par komersantu vēlmi noslēpt ieņēmumus un slēpt darījumus, tādējādi izvairoties no nodokļu nomaksas.

Lai VID varētu identificēt neregistrētu saimniecisko darbību un iegūtu informāciju par uzņēmumu slēptiem ienākumiem, nepieciešams papildināt Likuma 15.panta 7.daļu, nosakot VID tiesības pieprasīt informāciju arī no maksājumu karšu datu apstrādes uzņēmumiem, elektroniskās naudas iestādēm un tehnisko pakalpojumu sniedzējiem, kuru rīcībā ir informācija par darījumiem, kas veikti, izmantojot šā pakalpojumu sniedzēja pakalpojumus.

Informācijas iegūšana, kas ir pasta komersantu rīcībā

Likuma 15.panta 6., 7.un 8.daļā noteikti konkrēti subjekti, kam pēc VID pieprasījuma saņemšanas ir pienākums sniegt tā rīcībā esošo informāciju par trešo personu veikto saimniecisko darbību.

Starp šiem subjektiem nav pasta komersantu, kuru rīcībā ir informācija par nodokļu maksātājiem, kas veic saimniecisko darbību, izmantojot pasta komersanta pakalpojumus. Taču pasta komersanti ir būtisks pakalpojumu ķēdes posms digitālās komercijas saimnieciskās darbības modeļiem, kad prece, kas piedāvāta, izmantojot tīmekļa vietni vai mobilo lietotni, tiek nogādāta līdz pircējam, izmantojot pasta pakalpojumus.

Turklāt tikai no pasta komersantiem VID var iegūt informāciju arī par citas dalībvalsts komersantu nosūtīto sūtījumu (ar pēcapmaksu) vērtību uz Latviju, tādējādi iegūstot pierādījumus, ka citas dalībvalsts

komersantam saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 60.panta 2.daļas 1. un 2.punktu ir pienākums reģistrēties VID pievienotās vērtības nodokļa (PVN) maksātāju reģistrā un Latvijā maksāt PVN.

Ņemot vērā iepriekš minēto un faktu, ka pasta komersantu rīcībā ir informācija, kas var uzlabot PVN iekasēšanu Latvijā, nepieciešams papildināt Likuma 15.pantu ar jaunu daļu, pasta komersantiem nosakot pienākumu pēc VID pieprasījuma sniegt to rīcībā esošo informāciju par nodokļu maksātāju nosūtītajiem, transportētajiem vai piegādātajiem sūtījumiem.